

Handläggare
Cecilia Oscarsson
Telefon: 0850812195

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
16 juni 2020

Remiss av Stockholms stads riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr KS 2020/410

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

I stadens riktlinjer för arbetet mot våldsbejakande extremism framgår att inga stöd i form av ekonomiska bidrag ska ske från staden till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män.

För att säkerställa att bidrag inte ges till föreningar och organisationer som har verksamheter som strider mot samhällets grundläggande värderingar som respekt för alla människors lika värde och enskildas grundläggande fri- och rättigheter har stadsledningskontoret tagit fram förslag till stadsövergripande gemensamma riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag. De stadsövergripande riktlinjerna är ett stöd i nämndernas arbete med föreningsbidrag.

Nämnderna ska i sina riktlinjer eller rutiner för handläggning av föreningsbidrag föra in ett demokrativillkor. Riktlinjen för hantering av föreningsbidrag ska tydliggöra att det är en förutsättning att föreningen/organisationen uppfyller demokratikravet för att få bidrag och att föreningen/organisationen kan bli återbetalningsskyldig om villkoret inte uppfylls.

Förvaltningen ser positivt på att det tagits fram gemensamma riktlinjer för Stockholms stad avseende förenings- och kulturbidrag med fokus på demokrativillkoren. Förvaltningen anser att riktlinjerna kommer vara till nytta vid ansökningsprocessen för föreningsbidrag.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet ”Stockholms stads riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag” till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast den 1 september 2020.

Ärendet har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder, fastighetsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och idrottsnämnden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab i samarbete med sociala avdelningen och avdelningen för äldreomsorg. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och i pensionärsrådet den 8 juni och i rådet för funktionshindersfrågor den 9 juni 2020.

Ärendet

I stadens riktlinjer för arbetet mot våldsbejakande extremism framgår att inga stöd i form av ekonomiska bidrag ska ske från staden till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. I Stockholms stads budget 2020-2022 framgår att nämnder och bolagsstyrelser genom uppföljning ska ”säkerställa att ekonomiska bidrag, tillgång till lokaler och föreningsbidrag fortsatt inte går till någon aktör med odemokratiska värderingar eller som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism”. Vidare framgår av budgeten att ”föreningar med odemokratiska värderingar eller kopplingar till våldbejakande extremism ska få sitt föreningsstöd indraget” samt att ”alla nämnder och förvaltningar som ger bidrag till föreningar, måste dels säkerställa att bidrag endast ges i enlighet med dessa riktlinjer, dels kontrollera att bidragen används i enlighet med det syfte som de ges”.

För att säkerställa att bidrag inte ges till föreningar och organisationer som har verksamheter som strider mot samhällets grundläggande värderingar som respekt för alla människors lika värde och enskildas grundläggande fri- och rättigheter har stadsledningskontoret tagit fram förslag till stadsövergripande gemensamma riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag. Stadsövergripande riktlinjerna är ett stöd i nämndernas arbete med föreningsbidrag, det är dock nämndernas riktlinjer eller rutiner för hantering av föreningsbidrag som förtydligar syftet med respektive nämnds föreningsbidrag.

Sammanställning av riktlinjerna

Demokrativillkor

Nämnderna ska i sina riktlinjer eller rutiner för handläggning av föreningsbidrag föra in ett demokrativillkor. Riktlinjen för hantering av föreningsbidrag ska tydliggöra att det är en förutsättning att föreningen/organisationen uppfyller demokratikravet för att få bidrag och att föreningen/organisationen kan bli återbetalningsskyldig om villkoret inte uppfylls. Bidrag ska inte lämnas till en förening/organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten

1. utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter,
2. diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde,
3. rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller
4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Riktlinjer

Bidragsgivande nämnd ska i beredning av ansökan säkerställa att

1. Kontrollera att föreningen/organisationen uppfyller demokrativillkoret.
2. Kontrollera att föreningen/organisationen har ett bankgiro- eller plusgirokonto registrerat.

För det fall föreningen/organisationen inte uppfyller båda dessa krav ska nämnden inte gå vidare med ansökan.

3. Granska övriga inkomna uppgifter.

1. Kontrollera att föreningen/organisation uppfyller demokrativillkoret

Det är föreningen/organisationen som beviljas bidrag varför det är dennes agerande som ska bedömas vid en prövning. Huvudregeln är att den som ansökare om ett bidrag ska visa att samtliga villkor är uppfyllda. Detta gäller även demokrativillkoret. För att säkerställa detta ska nämnderna i ansökningsunderlaget införa ett villkor genom vilket sökande intygar att verksamheten är förenlig med demokrativillkoret.

Ett agerande som strider mot demokrativillkoret kan i vissa fall vara brottsligt. Staden ska aldrig bedöma eller uttala sig om huruvida en

företrädare gjort sig skyldig till brott. Polisanmälan ska alltid övervägas vid misstanke om brott.

En förening/organisation ansvarar för sina företrädares agerande. För att en förening/organisation ska kunna hållas ansvariga för företrädares agerande krävs det att agerandet kan kopplas till föreningen/organisationen och dess verksamhet.

Föreningen/organisationen ska i normalfallet inte ställas till svars för en enskild medlems agerande. Ett undantag är exempelvis om medlemmen har fått i uppdrag att representera föreningen/organisationen. En förening/organisation har ansvar för de personer som den ger utrymme för inom ramen för sin verksamhet, exempelvis inbjuden talare eller föreläsare vid en sammankomst som föreningen/organisationen anordnar. Även om föreningen/organisationen har ansvaret för detta behöver det ändå bedömas i varje enskilt fall vilket ansvar som kan läggas på föreningen/organisationen. Vissa föreningar/organisationer utgörs av ett flertal medlems- eller lokalföreningar. En förening/organisation är alltid ansvarig för sina medlems- eller lokalföreningar och för de föreningar/organisationer som den stödjer ekonomiskt, vidareförmedlar bidrag till eller på annat sätt samarbetar med.

Ett villkor om att bidrag inte fördelas till föreningar/organisationer som motarbetar de demokratiska styrelseskicket ska inte ses som en begränsning av yttrandefriheten. En förening/organisation kan fritt yttra sig i olika frågor men staden ska inte ge stöd till opinionsbildning som syftar till att underminera demokratis grundläggande principer.

Bidrag får lämnas om det finns särskilda skäl

Om en förening/organisation har brutit mot demokrativillkoret kan den ändå få bidrag om det finns särskilda skäl för det. Vad som utgör särskilda skäl ska bedömas av bidragsgivaren i det enskilda fallet. Det ska särskilt tas hänsyn till om förening/organisationen tagit avstånd från agerandet och vidtagit adekvata åtgärder för att säkerställa att agerandet inte upprepas. Vid bedömningen bör det tas hänsyn till vilka möjligheter föreningen/organisationen haft att förebygga agerandet och hur allvarligt agerandet bedöms vara. En prövning av om en förening/organisation uppfyller demokrativillkoret ska göras vid varje beslutstillfälle utifrån vad som kan anses ligga föreningen/organisationen till last. Hur lång tid överträdelse av demokrativillkoret ska ligga organisationen till last är en bedömningsfråga.

2. Kontrollera att föreningen/organisationen har ett bankgiro- eller plusgirokonto registrerat i organisationens namn.

3. Granska övriga inkomna uppgifter

Ansökan ska innehålla:

- Föreningens/organisationens namn
- Organisationsnummer
- Skatter och avgifter
- Moms, arbetsgivaravgifter eller F-skatt
- Skulder hos kronofogden
- Styrelse
- Postadress till föreningen
- Beslut som visar föreningens samtliga firmatecknare
- Personnummer för samtliga firmatecknare
- Föreningens stadgar
- Senaste årsmötesprotokoll, får ej vara äldre än 1 år, (Uppgifter av intresse i protokollet kan vara exempelvis datum för mötet, om mötet utlysts på rätt sätt, om styrelsen beviljats ansvarsfrihet)
- Föreningens senaste verksamhetsberättelse
- Ekonomisk redovisning
- Eventuella medsökande föreningar (organisationsnummer)
- Samma uppgifter som ovan för medsökande föreningar
- Andra pågående ansökningar om bidrag i kommunen eller hos annan

Utöver ovan information kan även information hämtas som exempelvis revisionsberättelse, tidigare ansökningar som beviljats eller avslagits i nämnd samt avseende ordföranden och kassör om skatter och avgifter, skulder hos kronofogden och privata sociala medier.

Bedömning av ansökan

- Mål och syfte med projektet/verksamheten? Faller det inom ramen för vad bidrag utgår för?
- Under hur lång tid ska projektet/verksamheten bedrivas?
- Finns projektplan/verksamhetsplan med angivna aktiviteter, lokaler, tider eller material?
- Att projektets/verksamhetens mål, aktiviteter, metoder, resultat och budget hänger ihop på ett trovärdigt sätt.

- Alla projektets/verksamhetens faser är väl beskrivna och kvalitativa (förberedelse, genomförande, uppföljning, utvärdering).
- Att projektet/verksamheten är skäligen utifrån kostnadssynpunkt.

Vid ansökningar om bidrag avseende mer än ett halvt prisbasbelopp ska det ingå en bedömning om vilken kompetens, kvalifikationer och erfarenhet ledare och företrädare har att leda och genomföra projektets/verksamhetens aktiviteter.

Samråd

I handläggningen av ansökan finns möjlighet för nämnderna att samråda inom staden.

Klargörande möte

Nämnden kan kalla till klargörande möte efter att ha tagit del av den information sökanden har lämnat in. Mötet används för att diskutera hur föreningen avser att uppfylla syftet i sin ansökan. Vid mötet kan också diskuteras exempelvis hur föreningen uppfyller stadens villkor om respekt för demokratiska grundprinciper och jämställdhet mellan kvinnor och män. Att inte komma till ett klargörande möte innebär att nämnden ska avslå ansökan av formella skäl. Nämnden ska ta in en skrivning i riktlinjer eller rutiner och ansökningsformuläret där detta framgår.

Beslutet

Nämnden fattar efter bedömningen beslut om huruvida ansökan ska beviljas eller avslås. I ett beslut om bidrag ska ges, uppföljning och återbetalning. Om föreningen beviljas bidrag ska en plan för uppföljning beskrivas i beslutet. Det är respektive nämnd som beslutar om formerna för uppföljning samt dess innehåll, uppföljningen ska dock innehålla en ekonomisk redovisning samt uppgifter om huruvida syftet med bidraget har uppnåtts och eventuella goda exempel att dela alternativt reflektion om varför syftet inte uppnåddes. Om planen för uppföljning inte följs eller bidraget inte används på det sätt som beskrivs i ansökan ska nämnden kräva återbetalning av bidraget. Nämnden ska ha en skrivning i riktlinjerna eller rutinerna och ansökningsformuläret där detta framgår. Polisanmälan ska alltid övervägas vid misstanke om brott.

Dokumentation från ansökan till beslut

Ansökan hanteras enligt gängse rutin. Nämnden ska dokumentera vilka bedömningar som gjorts och om klargörande möte genomförts och i så fall i korthet vad som framgick på mötet.

Rutin för svårbedömda ärenden

Inom ramen för varje nämnd används den interna arbetsgången avseende bedömningar och beslut kopplat till förenings- och kulturbidrag. Om förvaltningschefen bedömer att ett ärende bör ses ur ett stadsövergripande perspektiv eller av annan anledning önskar, finns möjlighet att samråda med stadsledningskontoret inför beslut.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att det tagits fram gemensamma riktlinjer för Stockholms stad avseende förenings- och kulturbidrag med fokus på demokrativillkoren. Riktlinjerna stämmer till stor del överens med Södermalms stadsdelsnämnds rutiner för föreningsbidrag och handlägningsprocessen. Nämndens rutiner behöver bland annat kompletteras med att tydligare beskriva demokrativillkoren och det behöver läggas till beskrivningar om uppföljning och återbetalning. Förvaltningens handläggning av ansökningar för föreningsbidrag behöver utvecklas vidare för att på ett mer fördjupat sätt ta fram uppgifter om föreningen/organisationens agerande. Detta för att säkra att föreningen/organisationen inte strider mot samhällets grundläggande värderingar. Även ansöknings- och redovisningsblanketten behöver ses över så de stämmer överens med det som ska efterfrågas.

Förvaltningens uppfattning är att riktlinjerna behöver förtydligas med ett riktmärke gällande hur länge föreningen/organisationen ska stå till svars för ett agerande som strider mot demokrativillkoren.

Förvaltningen anser att riktlinjerna kommer vara till nytta vid ansökningsprocessen för föreningsbidrag.

Förvaltningen föreslår att tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ann-Christine Jenvén
Stadsdelsdirektör

Bilagor

Riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag - demokrativillkor, december 2019

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Jenvén, Stadsdelsdirektör	2020-06-01